

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Ét. III. Évf.

Márkisevci, 1924. április 27.

Broj 17. Szám.

e kuluk ali je nê.

Kak nam je tó z 'zalosztjov náno biló, je lainszka vladna ecsina ozákonila kuluk, tóje roto, na podlagi steroga bi dúten búo vszáki pörgar, od 18 to 50 lét sztaroszt, brezplácsno delati pri popravaj dr'závni cészt, vszákó leto 14 dní. Ka je známenúvalo tó prinász, nam bole povdárjati nepotrêbno té, gda se potrdi krivica zákona sztem, ka je vláda, kí ga je sztvorila ga razveljávila escse prvlé, kak ga je razveljáviti stela, ár sze je szamoj krivicsen vído. Tébole krivicsen je pa búo za nász Prêkmurce.

Zákon kuluka je pa pravzaprav escse dneszdén *obsztójécsi*. Zavřzenoszt zákona je szamo v finansnom zákoni povédano, túdi je pa povédano vu nyem tó, ka sze za kuluk vszáká *autonomna oblászt má brigati*. Tó je tó, da csi okrózna skupscsina (árm. bizottság) *vöpvê potrebo kuluka v szvojaj oblászti*, sze na podlagi obsztójécsega zákona *lêko vpela priszilno delo*.

Vendar szmo zagvüsani lêko, ka v Sloveniji i tak prinász v Prêkmurji sze ne vpela robota, ár miszlimo da szmo 'ze na kulture visisaj sztubi kak pa tiszte potrebno. Túdi záto placšujemo cészni dávek, naj sze z-toga dájo cészte poprávlati. Dönok sze pa pri tom velkom sztrankarsztvi, kí vláda nê szamo v Jugoszláviji nego tembole v Sloveniji, neszmimo zavüpati, ka bi sze té zákon pri dánoj „potrebi“ rávno za nász nê gorponúcao. Povêmo szamo edno priliko. Nász Prêkmurce, gdé je mogócse, tak vszigidár k sztêni porínejo. Mi csi nam kaj trbê szmo „nevrêdni“, „nezavüpani prôtidržávni elementi“ i „madjaroni.“ Csi pa nase vótume trbê, szmo réden, razmeti, vszega vrêdni, postenyáki, Prêkmurje pa lépo, bogato, stero naprêpomocsti trbê. Premiszlímo szi ka sze vsze zgo-di lêko, csi sze pri ednoj táksoj prilíki ti tróstajócsi sztrankarszko nevsakajócs vkanijo. Csi do mócsi prídejo v okróznoj oblászti, kak grupa, je gvüsno da túdi i odbori do 'z-nyí sztráni odebráni. I csi gnáni od sztrankarszko nazadomescsenyá (boszuállás), nam odklanijo pomócse za Prêkmurje, túdi tak lêko vpelajo ku-

luk, z sterim do sze Prêkmur-szke cészte z nasim delom poprávlati, csirávno ka placšujemo i mo placšúvali cészni dávek.

Velko sztrankarsztvo je vszega mogócse. Zdaj 'ze zarazmeti moremo, ka v nasaj máloj krajíni sze szpüsztíti v skodlívo sztrankarsztvo, je skodlívo v prvoj vrszti za nász Prêkmurce. Kak nász 'ze ta zgoraj opiszana példa opomína, nam nê sztrankarszko zagřzenoszt i raztrganoszt trbê gojiti, nego *mocs-*

no vküprazmênye, vsze mocsí v eden tábor szpravivsi, z-sterimi obládamo lêko vsze krivice, kí do sze i kí sze godíjo prôti nasim interessom. Záto sze za bodócse okrózne oblásztné volítve v tom námeni pripravimo, ár sze té krivicsnoga dela prôti nam tróstati nemremo. Ka pa valá za oblásztné volítve, valati i more za parlamentné, té je nasa lepsa prísesztoszt zagvüsana, teccasz pa nê.

K politicsnoj krízi.

Politicsna situacija je 'ze dugo nê bila tak razcemérjena kak v zádnyem vrêmeni. Túdi je nê prislo do toga, ka bi kombinácije tak dugo tekle kak zdaj. Po demisiji Pasics-Pribicsevicsove vláde níkak nemre príti do szporazmênya i sze po rázni góvoraj, kríza resíti nacsi nemre, kak z nívimi volítvami.

Csi mo grupérai parlamentárne szküpine, je pravzaprav v dvê grupi moremo tálati i tó po tisztoj poosztrenoj naszprótnoszt, stera je vzrok denésnyoj krízi. Po grupi je blok (nemci, d'zemijeti, klerikálci, radicsevci muslimáni i vecsína demokráto v vodi-telsztvom Davidovicsa) na ednoj i vládna radikálna z Pribicsevicsovimi demokráti na drúgoj sztráni. Naszprótsztvo mednyimi je nájbole záto, ár je blok osznováni na podlagi decentraliszticse dr'záve i rávno záto prôti ládi, kí zasztópa edinsztvo, centralizem. Tó je glávno ka parlament do rédnoga i szküpnoga dela prineszti nemre, i csirávno sze momentanno sztvorí edna koncentráciszka vláda, od steroga sze 'ze telko gucsí, de za dugse delo nemogócse, ár je túdi v bloki razlika

med ráznimi partájami, stero je prvlé kak szledi do neszporázuma prineszé i konec tomi vszedno do volítvi.

Volítve, kak je viditi, do prvlé ali szledi. Zagvüsno je pa, ka je koróna zavszim zavüpanyom bole kre centraliszticse grupe, kí je obednim podlaga koróne za prísesztoszt, kak pa za drúgo grupo, kí edni szo za sírko autonomíjo, drúgi pa za Slovensko autonomíjo, trétji pá za föderácíjo i republiko i. t. d., stero prvlé ali szledi pripela dr'závo na trganye, i je tó vecs kak gvüsno, ka volíine vláde mandát de Pasicsi, tóje da mogócse Pasics-Pribicsevicoj grupi dáni, csi 'ze med pocsitnicami sze ne osznové edna mocsna grupa okóli Pasicsa, kí tak delavni mandát dobí.

Za nász Prêkmurce je pa szkoro vszedno kak bôde, ár dobroga tak níká nemamo docsakati za nász. Lüdje szo dén od dnêve bole hladni i pridánaj prilíki, od szame 'zalosztí i vkanjenjá, *vesiníjo pá tiszto, ka bi niscse i szamí nê vervali.* Csi de sze pa národ nas brigao malo, de szamo zanyega dobro.

Deffenzívna pogodba med SHS i Francíjo.

Králevszki pár od potúje v Pariz.

BEOGRÁD. Po informácíji edni velki beográdszki noín král Alekszander i kralica Mariora odpotújeta v Pariz i obiscseta prezidenta Mille-randa. Kak trdíjo té novine je cíl potúvanya králevszkoga pára naj med tem vrêmenom sze zvéze med SHS králevcsinov i Francuskov, priszpo-

dobno k 'ze zvézani pogodb med Cehoszlovakíjov i Francíjov i Francíjo—Románíjo, deffenzívni dogovor, tóje pogodba, steri cíl je obrpvics zagvüsanye mirni pogodb, tóje da zagvüsanye szrêdnye Európszki sztári razmer.

Ruszki szovjeti szo prôti Polszkoj i Románíji.

Ruszi sze v notránjo politiko vmesávajo.

MOSZKVA. Na ukrajínski sovjetov centrálnoga akcionszkoga odbora gvülési, kí je obdrzáni v Haskovi je prinesen rezolucíja, v sterom protestirajo zavolo pregányanya ukrajínszki ménsin v Galicíji i Bessarabíji. Obednim je szklenila da, kaj taksega

vecs trpêla nede, záto proszi sovjet-sko vládo, da prizadete naj obveszti v tom sztopáji Ukrajine.

MOSZKVA. Trocki, kí je 'ze dugse vremen na dopüsti búo, je szvoje delo znóva zacсно.

Je vsze mogócse?!

Nas eden prijátel, kí je pörgar ednáki pravíc v Jugoszláviji sze nam prítózo, da sze térja odnyega plácsati dávek na vojni dobícsek za leto 1917. i 1918. Szami szi premislávamo na tom ali bi tó rëszan mogócse biló ka on, te prizadeti szam nemre vervati. Mi szi szamo tó miszlimo, ka na podlagi trianonszke mirovne pogodbe, je za nazáj, tóje za léta pred 1919. vszáká terjátev neopravicsana od sztráni oblásztev. Negledócse pa na té dogovor, je szamódszêbe razmeti i veli morálna dúznoszt, ka je tó ednók nemogócse. Gdé sze rodíjo té ideje i z csíde gláve sze klicajo té absurdumi? Ali je komi nahaszek i na kaksí da sze národ túdi i escse té i tam buzerêra, gdé i gda bi níkak nê potrebno biló.

Eden drúgi prijátel z Beltinec nam pa píse, ka níksna Sraka Marija v Bratonci krcsmári i tocsi vino na „akord“ brez toga kabi méla za tó potrebno koncessíjo, kí je predpiszana (i tú citira: Ur. l. št. 116 z dne 31. XII. 1923. 377. čl. 9. odst. 2.) po zákoni. Píta obednim csi zató nevê okr. glavárstvo. „Čast zahteva — píse dale — da se gostilna zapre, dokler si imenovana nepreskrbí vseh pravíc.“ — Tó je pacs níká nê nóvoga prednámi, ár táksi „szrák“ v Prêkmurji doszta jeszte, kí krcsmárijo brez zató potrebne koncessíje, v „gnezdá“ pintiske krcsme, i prôti má-lomi strofi z *vednosztjov* dale tirajo. Szociálna potreba. (!)

Z tézko dobleni kreditom za delanye nóvoga mosztá na Ledavi v M. Soboti, kak szmo 'ze píszali, sze je delo rëszan zacsélo. Kak vídimo je túdi zacsnjeno delo betonszki pillêrov (sztebrov), kí do temelj nóvo zgrajenoga leszenoga mosztá. Isztina ka sze veszelimo csi szmo 'ze tó dôbili, i sze dela leszeni môszt, na véksi haszek bi pa búo nê szamo nam, nego i túdi dr'závi, csi bi sze posztavo eden réden i vecsen 'zelezo-betonszki môszt, kí bi dönok eden cajt trpo i bi mir búo. Pri tom leszenom pa je escse túdi drúga falínga. Mi tak známo, ka sze sztebri delati eden meter pod vodó morejo zacséti i nê kak szmo tú vídli *eden meter obri vodé*. Csi bi sze tó na deszét let delalo, bi níká nê pravli, ali da sze dela za dúga léta, je obszodbe vrêdno. Ali de varen té môszt, gda poléti voda podglóba te szteber? Ali sze mogócse teccasz, kabi ga voda podglóbala, vtézi pod vodno rávni-no? Miszlimo ka nê, nego je tú gucs szamo od prisparanya pár kubik metrov betona i delavszki dnévcic. Je tó intenzívno vértúvanye ali sparavnoszt? Na csídoj sztráni je krivica?!

Békés készülődések az új háborúra.

Naiv rajongók, akiknek a lelkét meggyötörték az öt éves világháború borzalmai, azt hiszik, hogy nem lesz többé háború. Oly rettenetek voltak a világháború következményei, annyit szenved ennek hatása alatt győző és legyőzött egyaránt, hogy a jószívűek, az idealisták azt hiszik, hogy soha sem lesz többet háború. Soha sem jut többet eszébe embernek, hogy embertársát puszkával, ágyuval, bombával, mérgezőgázzal s még sok más gyilkoló eszközzel pusztítsa. Észbe kapott az emberiség, magához tért a hatalmi örületből, — gondolják és hiszik a pacifisták.

Pedig dehogy is tért magához! A leszerelést és világbékét hirdető angol munkáskormány tengeri hadvezetősége a múlt hónap folyamán a Földközi tengeren az atlanti flotta bevonásával nagyszabású hadgyakorlatokat rendezett. 100-nál több hajóegység vett részt ezeken a hadijátékokon. Tudnivaló dolog pedig, hogy ez a játék rengeteg pénzbe kerül. Ha tehát a realisan gondolkodó, pacifista elveket valló Macdonald kormány nem sokalja ilyen célra a milliárdokat, az bizonyára azért van, mert a hadgyakorlatokat nem tartja felesleges mulatságnak. Ez a nagy költséges a béke eszmét mindenesetre háttérbe szorítja.

A békecsinálás nem érdektelen momentuma volt a római tengerészeti konferencia, amely eredmény nélkül végződött. A tengeri hatalmasságok azon célból jöttek össze, hogy megállapítsák

tengeri haderejük tonnatartalmát. Annyira kerültek a háborút, hogy nem tudtak megegyezni. Nem kevesbíten, hanem mindegyik hatalom fejleszteni akarja tengeri haderejét. Az eddig semleges Spanyolország egész csomó hajóegységet épít sőt a kis Görögország, amely legsúlyosabb válsága napjait éli két dreadnought építésével terheli polgári adófizetői képességét.

A hadihajók lázas építésével egyidőben a légi flotta szaporításán is buzgón dolgozik Franciaország és Anglia. Franciaország ma a levegőben a legerősebb s ez komoly aggodalmakat kelt a szövetséges Angliában s ennek hatása alatt igen gyorsan elhatározta a békeszerető munkáskormány 750 drb. légi jármű építését.

A háború vége felé már lehetett tapasztalni a folyton tökéletesedő repülőgépek hatását. A béke öt évében egyebet sem csináltak mint a repülőgépek teljesítő képességét fokozták. Ennek a béke munkának pedig az lesz az eredménye, hogy a legközelebbi háborúban már nem is lesz Hinterland, a hadviselő központjai, a frontoktól távolos városai ép úgy ki lesznek téve a gyilkos veszedelemnek mint a lövészárkok katonái.

Németországban valaminek rettenetes hatású gázokat találtak ki a hadi kemikusok. Egy ilyen gáz bomba véletlenül felrobbanván számtalan katona halálát okozta. És a gáztechnikát egyre fejlesztik, tökéletesítik . . . bizonyára nem azért, hogy a véletlenül felrobbant bombák a saját emereiket öljk meg!?

Szóval mindenütt az egész vonalon — érdekes, hogy főképp a győző országokban — erősen gyártják az emberirtó gépeket, tanulmányozzák és tökéletesítik a fegyvereket, az ölésre a pusztításra készülnek, a kulturára szánt pénzeket — mesés nagy összegeket — a kultúra megsemmisítésére költik el s csinálják mindezt akkor amikor még öt éve alig múlt el a rettentő világégésnek s amikor mindenki békét hirdet s békét követel. A világbéke gondolata pedig sehogysem őszinte és igaz mindaddig, ameddig a háborúval és a háború gyilkos eszközeivel annyit foglalkozunk.

A kisebbségek európai konferenciája. A nemzeti kisebbségek sorsa egész középeurópában egyforma. A békeszerződések mindenütt rendelkeznek a kisebbségek jogairól, de az államok egyszerűen nem tartják be ezeket a rendelkezéseket. A horvát köztársasági parasztpárt vezérének Radics Istvánnak az eszméje, hogy a kisebbségi népek érdekeik megóvása céljából egy konferenciát tartsanak. Mi nem vagyunk Radics politikájának hívei, de ezt a kezdeményezését csak helyeselni tudjuk, mert a kisebbségek helyzete világszerte rosszabb mint a háború előtt volt. Nagyon jól tenné Radics István ha erre a konferenciára meghívna Scotus Viatort aki a háború előtti magyarországi nemzetiségi viszonyokról annyi valótlanúságot irt össze. Scotus Viatornak hallani kellene a kisebbségek képviselőinek szájából, hogy a többséggé lett korábbi kisebbségek mennyivel türelmetlenebbek, mennyivel sovénesebbek mint a régi világ nemzeti többségei. Ezeket a most lépten-nyomon hallatszós pana-

szokat írja meg Scotus Viator tényleg olyan önzetlen harcos nemzeti kisebbségek érdekei ezekkel kiabálja tele a művelt világot amint tette annakelőtte. Ha a konferenciája ezeken az Ázsiába utazásokon segít, középeurópa nyomott nemzeti kisebbségei hálásak lesznek a horvát parancsvezérnek.

GLÁSZI — HIREK

— Zahvalnoszt. Szobotsko 'ev. 'zenszko dr'ztvo vszém goszpam g. podicsinam i goszpodom, ki szo m. 13-ga dr'zánom verszkom napr. vanyi nyemi dobrovolni pomocsnik i napredavanya szijanost podigá po etoj p'oti szrdcno zahváli Z-ed i onim tüdi, ki szo po naplacsili hodtek dobrovolno povisávali.

— Totvajija. T m, 21. v noci neznáni csinitelje odneszli z pad mlinara g. L. Siftára z M. Sobote Lit. tikvenoga olja, i 2 sunki, s szo pa za gvant szühstiti striki püs doj v dvor. Vsze to szo 'pa dom szamo té zvedli i znali, gda szo to nikaki najsi, od hrama na 300 sztopájov szkrito i povedali. iszkáva za csiniteli sze nadaljüje.

— Bodonszka tolvajija je kelko-t preiszkana i szo kotrige té bande szöda domö szpüscsene, náimre ki zaprëti bilí, ár ji je escse doszta szo në bilí zaprëti. Bodonszki mi je v szvëtkaj z gáti vodö doj püs pa je najso v nyem plü'zna kóca, ro je priglaszo 'zandárom. Tö je vtégno za'zgatí kak drüga dugovány.

— Pá 'ze neszreca pri sztrëli. Kak je 'ze decskov naváda szo tüd toj zádnyoj velkoj nõcsi sztrëlali szo na gorici nabíjali v kmicsnoj

Egyről---másról.

Ut a meggazdagodáshoz.

A Day és Martin fénymázgyárnak cége a legismertebbek egyike Londonban.

Day évek előtt szegény munkás volt. E minőségben ült egy alkalommal egy londoni sörházban és iddógálta sörcskéjét, midőn kopottas öltönyű egyéniség lépett a sörházba, s fennhangon kínálta a vendégeket:

„Ki vesz jó fénymáz receptet? Egy pint alá az ára!”

„Csapjunk vásárt,” mondá Day az árusnak, ki aztán előszámlálta vevőjének receptje programját és előnyeit.

„Helyes”, szólta Day, „fizetek még egy másik pintet is.”

Másnap aztán nem késett felkeresni Martin nevű barátját, hogy vele a receptet közölje. Összeáltak tehát ketten és elkészítettek bizonyos mennyiségű fénymáz, a zsbivásáron pedig összevásároltak régi üvegeket és azokba töltötték új készítményüket.

Mikor már ezzel elkészültek, felfogadtak egy jó külsejű embert, aki sorra járta London minden valamirevaló fénymázkereskedését, fontoskodva kérdvén:

„Van-e Day—Martin féle fénymáz?”

A várt „nem” válasza aztán tovább állt.

Másnap más embert küldött ki a két élelmes vállalkozó, aki ugyanazt a kérdést ismételte ugyanazoknál a cégeknél.

Harmadnap a harmadik már fordított a kérdésen, így téve fel azt: „Nem vennének Day—Martin-féle fénymáz?”

„Ide vele!” volt a válasz és a Day—Martin cég szerencséje meg volt alapítva.

Most üvegeikre cimiratul egy macskát ábrázoló képet ragasztottak mely megdöbbenve mereszti szemét az előtte álló fényesen mázolt csizmában tükröző alakjára. Ez a macska kaparta össze a cég nagy vagyonát.

Volt Day-nek egy eladó leánya, kibe egy fiatal ügyvéd volt szerelmes. Mikor ez az imádott kezét kérte, azt kérdezte az atya:

„Mennyit kíván a leánnyal?”

„En szeretem a leányát”, mondá az ügyvéd, „s nem pénzért veszem nőül. Különbösen hatszáz font, egyesítve jövedelmemmel, elég, hogy megélhessünk.”

„És visszautasítaná leányom kezét, ha harmincötezer fontot adnék?” kérde Day.

„Éppen nem, de . . .”

„Fogadja el tehát a harmincöt-ezer fontot leánnyal együtt.”

A legrégebbi ujság.

Svetonius szerint a legelső hírlapnak Julius Caesar volt a főszerkesztője és kiadója és pedig abban az időben, mikor mint konzul annyi sok teendővel volt elhalmozva, alapította és adta ki az „Aetna diura” című hírlapot.

A politikai események mellett mindenre kiterjedt e lap tartalma, ami Rómában történt.

A legelőkelőbb tisztviselők voltak a segédszerkesztők, minélfogva a lap tudósításai teljesen hitelesek voltak.

A lap 15—20 példányban jelenhetett meg, az írószereknek akkori állapota miatt.

Egy példányát Capitoliumba tették le, a többi előbb a városban tett körutat és azután került a provinciákba.

Dacára, hogy az „Aetna diura” — mint már említettük — politikával is foglalkozott, mégse tartjuk valószínűnek, hogy Julius Caesar lapkiadó-tulajdonos a római államkincstárnál óvadékot deponált volna.

A moszkvai Kreml titka.

Az orosz cárok moszkvai híres palotájának Kreml a neve. A hatalmas, műkincsekkel megrakott palotát, természetesen most a Lenin-féle szovjet köztársaság fő emberei tartják birtokukban. Elszocializálták a cári lak-

osztályokat s puritán proletár kezébe megkivánja a fejedelmi pompát. emellett félnek is a jeles bolsevik mert a Kreml minden folyosó örök, állig felfegyverzett orosz katonák vigyáznak a proletár mirték terti épségére.

Nemrégiben egy ilyen örök katonát holtan találtak meg. „Hos hegyes tör ifju szivében”. Megint a vizsgálat, de eredményre nem vezetett. Másnap a folyosó arról a helyről ahol a szerencsétlen katonát megtalálták, nagy láрма és kiabálás latszott. Rohantak a zaj irányába a katonát ájultan találták. Amikor magához tért a félelemtől még min vacogva elmondta, hogy amint a helyén fel s alá járkálva elődjé szomorú sorsára gondolt egyszer egy öreg ember toppant elébe. Varcája volt, kezében bot. Lassan, zalan lépésekkel közelegett feléje és rögtön megismerte. Rettenetes hírcár volt . . . Egy nagyot ordított ijedtemben vallotta a katonát, s az elvesztettem eszméletemet de emlékszem, hogy Rettenetes Iván gunyosan kacagva távozott. — szovjet népbiztosok nem hisznek katonák látomásában s nem a meghalt, hanem valami újabb, ellforradalmi Rettenetes Ivánt sejtene Kreml folyosó titokzatos látogatója s azért most van nagy begyullaszt szovjet körökben.

nákvale goricski decski, ali nê k szre-
csi. Gda szo práh szipávali v lúknyo
nákvale, naj vídijo szo vu'zígali szpice,
od steroga sze je práh v'z'gao i dve-
ma decskoma v obráz i v ocsi v doro
tak, ka mednyima 20 letni Mőrec v
v spítáli, 23 létini szin 'zupána Siftara
pa domá le'zita. Ka je nevarno je nê
za spúo.

— **Poszvetsüvanye zvonóv.** Na vü-
zemszki pondélek t. m. 21-ga szo posz-
vetsüváli dvá velikiva zvoná v Peča-
rovci, na sterom őszvetki je vno'zino
národa biló. — Tüdi v Bokracsi je zvoná
poszvetsüvanye biló z lépov parádijov,
steromi je rēszan vgájalo lépó vremen.

— **Ognyi.** Té mészec je ognjeni mē-
szec bio. Zvün Püconszkoga ognya, v
sterom szmo 'ze pizsali, je pét ognyv
biló z skodov v-küpnój vrēdnoszi 74
jezero Din. i tó szo: 9. IV. Paučič
Ádáma vérsztvena hramba z vunyem
bívsov skerjöv v Fokovci z skogov
25.000 Din.; 5. IV. Matus Károlya
vérsztvena hramba v Sálóvci z skodov
4000 Din.; v nocsi 5. IV. Sebjan
dovice vérsztvena hramba i szlamore-
zács v Máli Sálóvci z skodov 20.000
Din.; Filo Gregora vérsztvena hram-
ba v Pánovci h. br. 49. z skodov 15
jezero Din.; Kr'z a n k o l vana vérszt-
vena hramba v Vučji Gomili z skodov
10.000 Din. — Csinitelje szo neznáni
vendar pa 'zandári mocsno zaszed' je-
jo. Véksi del po'z'gáne hrambe je
szakolérano.

— **'Ze pá kokósi.** Ali kokósi ali pa
za nyé dobleni pēnez sze more viditi
nisternim lüdém, — ali pa obóje. Ka
tak more bidti je gvüno, ár bi sze
ovak nê godílo telko kradjenyá kokósi.
Kak sze tó povszédi okóli godí, sze je
tüdi zgódílo: vnocsi od 8. na 9-ga
aprila szo odneszli z kúrnyeka pri
Siplics Franci v Norsinci br. 44.
szköz pretrgane sztréhe 6 kokósi v
vrēdnoszi 300 Din., pri Medic Ivan
kmeti v Máli Bákovci br. 64. pa v
nocsi od 17. na 18-ga 5 kokósi v
vrēdnoszi 300 Din. Csinitelje sze
zaszedüjejo.

— **Camprnyák zaprēti.** Konyévderec
(púc) Schmidlechner v Sálóvci je dőbo
trí tjédne zápor ár je camprnijo delao
próti kürecsoj kügi pri dovíci Partekoici v
Sálóvci stere kokósi szo prej 'zvórcsene'
bilé záto szo poginyávale. Célo delo
opisemo v nájbli'zányoj M. Kr.

— **Z szodisosa.** Kuzmics Franc
kovacszkoga delavca z Krásca kí je 'ze
vecschrát kastigani zavolo tolvájije ráz-
ni krajínaj (v Ausztriji i na Vogrszkom)
je zádnyics pri okroz. szodiscsi v ma-
ribori obszojeni na 2 1/2 létini tézki
zápor. — Ka szmo szvoicsasz 'ze pí-
szali, ka je aretirani cigan Horváth
Vince v Fokovci napadno 'zandára —
kí ga je aretirao — med pótjov do
posztáje. Napádi 'zandár, Ramsék
Franc je cigána obládao, obednim pri-
glászo, za stero je obszojeni (cigán) na
4 meszecsni zápor. Socika cigána 'Zo-
fija Kovács pos. v Fokovci, kí je zavo-
lo aretácije cigána gúcsala: „Té fokov-
szki 'zandár, kí je nê véksi kak moja
p. . . . bi mojega mo'za sztrélao!?“
i ztem, stero je tüdi je priznála, 'zali-
la 'zandára, je obszojena aa 300 Din.

— **Csi pēneze vídi.** Páznik financsne
kontrola Kisli v Gornji Radgoni je
steo k szebi pogrúati dr'závne pēneze
v zneszki 280 jezero Din. Pēneze bi
mogao na posto dati, ár je pa postar
nê büo domá, szí je nika dobro zmisz-
lo i je falzificérao recepisz i potrdilo
v postnoj knigi. Nahitroma szo na tó
gori prisli i szo ga záprli. Zvün 1000
Din. szo escsk pēneze vsze pri nyem
náslí.

— **Pogájanya z Vőgri.** Aprila 23-ga
bi sze mele zacseti pogájanya med SHS
i Vőgri zavolo konvencij, gledócs pa
na pravoszlávne szvétke szo pogájanya
odlozēna na 1. mája.

— **Král v Topoli.** Nj. Vel. král je na
pocsinki v Topoli vecs obcsin obiszkaó
i tálaó med szirmáke dáre. Topolszkim
prebiválcom je dao obed v szvojem
kasteli.

— **A pucinci dalárda** május 18-ára
tervezett nagyszabásu mulatsága nem a
Kühár János-féle vendéglőben hanem
Küzmits Kálmánnál lesz megtartva.

— **Dr. Vaskalin Milorand** belügymi-
nisteri osztály tanácsos a mult héten
Murska-Sobotában tartózkodott. Dr.
Vaskalin tagja a jugoszláv—magyar
tárgyalásokra delegált bizottságnak s
ebbeli minőségében kereste fel Prek-
muje székhelyét, ahol tárgyalásokat
folytatott Lipovšek Gáspár kerületi fő-
nökkel és Dr. Sömen Lajos polgármes-
terrel. A határszéli forgalom lebonyoli-
tása és a nyugdíjason ügyének elinté-
zéséhez szükséges adatokat gyűjtötte
Dr. Vaskalin, aki egyébként Dr. Sömen-
nek folyékony magyar nyelven tárgyalt.

— **Köszönet nyilvánítás.** A mura-
szombati ev. nőegylet, mindazon sze-
replő hölgyeknek és uraknak akik e
hó 13-án rendezett vallásos délutánun-
kon szíves közreműködésükkel előadá-
sunk fényét emelni szívesek voltak,
ezuton mond hálás köszönetet. Egyut-
tal köszönetet mond azoknak is, kik
felülfizetésükkel szívesek voltak gyara-
pitani egyeletünk jövedelmét.

— **Megszünik az u. n. magyar mise.**
Vasár és ünnepnaponként eddig két
mise volt a templomban, az első
mise alatt a kántor magyarul énekelt
s a mise utáni imát magyarul mondta
el a misemondó pap. Ezért nevezték
ezt a misét magyar misének. A hely-
beli realgymnázium igazgatósága már
régebben tárgyalt a plébánia hivatallal
egy diákmise bevezetése tárgyában.
Az esperes kanonok nem is tett ez
ellen semmi kifogást csak azt kívánta,
hogy a misézéssel járó költségek —
fehérmű mosás, gyertya, misebor
stb. — téríttessenek meg. Mivel a
realgymnázium igazgatójának erre nem
volt fedezete, a mise kérdés lekerült
a napirendről mindaddig amíg a
maribori püspök el nem rendelte a
diákmise megtartását. Karácsony óta
nincs káplán a plébánián. A vasárnapi
két mise csak úgy volt megtartható,
hogy Horváth hitoktató végezte a
nagy misét, az esperes kanonok pedig
a korai misét. Mivel a hitoktatónak
most a diákmisét kell elmondani, s
mert két misét csak kivételes esetben
s külön püspöki engedéllyel lehet
mondani, a korai mise, a magyar
misének nevezett szentmiseáldozat be-
mutatása elmarad mindaddig, amíg a
plébánia káplánt nem kap.

— **Saáry József kalandja a bikával.**
Könnyen végzetessé válható kalandja
volt Saáry József ny. táblabírónak
22-én d. e. egy megvadult bikával.
Saáry József gyanútlanul sétálgatott a
gróf Szapáry-féle parkban azon az
uton, amely a kert déli oldalán pár-
huzamosan halad a regedei utcával.

A tüzoltó torony tájékán egyszerre
nagy csörtetéssel rohan feléje egy
megvadult bika. Az öreg ur nem
vesztette el hidegvérét, hanem egy
gyors mozdulattal a hozzá legközelebb
álló fa törzséhez lapult. A bika neki
rontott a fának. Saáry József annál
jobban simult a törzshöz minél job-
ban öklelte a megvadult állat azt s
közben esernyőjével tőle telhetőleg
ütötte a böszült bika orrát és sze-
meit. Ha csak egy kicsit is elhagyja
a fatörzset, a bika keresztüldöfi és
legázolja. Mintegy öt percig tartott
az élet-halál küzdelem. Ugyilátszik
egy-egy ütés eltalálta a bika szemét
s ez észre térítette. Egy nagyot bödült,
sarkon fordult és elvágatott. A nép-
szerű táblabíró barátai és ismerősei
melegen ünnepelték szerencsés meg-
menekülése alkalmából.

— **Elítélt alispán.** Ismeretes olvasó-
ink előtt, hogy Stojkov volt bácskai
alispán különböző vagon elleni
bűncselekmények miatt 5 évi szabad-
ságvesztés büntetésre ítélték. A novi-
sadi kir. tábla büntető felebbviteli
tanácsa husvét előtt tárgyalta a jeles
alispán bűnügyét s az elrendelt bizo-
nyítás kiegészítése után büntetését 1
és fél évi börtönre szállította le.
Büntársa Arzenovics megyei főjegyző
büntetését 2 évről 1 évre szállította
le a tábla.

— **A »Srnao« elnöke gyilkolt.** Novi-
sadról jelentik, hogy Tovarisevoban
Raičev az Orjuna elnöke és Lohovič
a Srnav elnöke összepereltek még
pedig oly hevesen, hogy a Srnav
elnöke az Orjuna elnökét világos
nappal a nyílt utca során leszúrta. A
nép megakarta lynchelni a gyilkos
elnököt.

— **A magyar és német újságíróknak**
nem szabad átlépni a novisadi város-
ház kapuját. Így rendelkezett az új-
vidéki polgármester akinek sehogy-
sem tetszik, hogy a magyar és német
lapok fürge tudósítói kiszimatolták s
meg is irták, a városházi panamákat.
Ez is egy módja a közvélemény el-
hallgattatásának. Akár csak a nagy
külföldi lapok kitiltása.

— **Egy ismert szombathelyi matrona**
halála. Április 17-én halt meg Szom-
bathelyen özv. Hübner Jánosné szül.
Zimmermann Mária, egy általánosan
ismert és nagybecsült matrona, 90
éves korában. Az agg urnó élete
utolsó percéig testi és szellemi ké-
peségeinek teljes birtokában volt. Az
evangelikus hitélet terén buzgólkodott
sokat az elhunyt s jórészt az ő fárad-
hatatlan áldozatkészségének volt kö-
szönhető, hogy Szombathelyen ezelőtt
25 évvel új diszes ev. templom épült.
14 élő unokája között van Dr. Gayer
Gyula törvényszéki bíró, Kemenes-
Géfin Lajos a Vigszínház művésze s
Plachner István a híres tengerész
pilóta tiszt. Dédunokája 7 van.

— **Dohánygyártási statisztika.** A
sarajevo, travniki és mostari dohány-
gyárakban az 1923 évben 1,198.425.200
drb. cigarettát csináltak és 1,048.127
kg. dohányt rakták csomagokba.

— **Éjfél gyűlés a magyar parlamen-
ten.** A magyar külföldi kölcsönről szó-
ló törvényjavaslat vitáját nagycsütörtö-
kön este 9 órakor befejezték s a tör-
vényjavaslatot általánosságban valamint
részleteiben is elfogadták. Hogy har-
madik olvasásban is elfogadtassék s
hogy a honatyák minél előbb tul le-
gyenek az izgalmon a legközelebbi
ülést másnapra nagypéntek éjfél 0:30
pecre vagyis fél egyre tüzték ki. A kép-
viselők elsiettek vacsordni s éjfél után-
ra vissza jöttek. A megnyitástól számi-
tott 13 perc alatt a nagy fontosságú
törvényjavaslat harmadik olvasásban
is el volt fogadva s a hon atyái me-
hettek haza megkezdeni a husvétí va-
kátit.

KINO v Murski Soboti

Do 16 lejt star mladežen ni dovoljeno
V nedeljo 27. april. večer ob 8 uri

SYBILL MORGAN

Drama u 4 čina

U glav. ulozí: HILDE WOLTER

NA SNIJEŽNIMA CIPELAMA
PREKO ERZGEBIRGA (1 čin)

„DUBROVNIK“ Naravne slike (1 čin)

Vstopnina: Gornje lože 10 Din,
spodnje lože 8 Din, in II. prost. 3 D.

Lastnik kina

GUSTAV DITTRICH

Novi priszeljniski zákon v Ameriki.

Ameriski parlament je szkleno,
da sze odszēmao 2% lüdsztva püszti
priszelíti v Amerike, gledócs na racsun
tiszte nacionále, vu steroj domovin-
szto má. Potaksem bi prisli nató ka
sze z cēle Europe komaj 160.000 lüdi
priszeli léko v Ameriske zjedínjene
dr'záve.

Opozicija próti Radicsi.

BEOGRAD. Po informácijaj je
vpozicionalni blokk szkleno, ka de-
putácijo posle v Becs k Radicsi, kí
de ga proszila, ka nej nedáva vecs
taksi izjav, kí zavézajo delo bloka.

Törki pregányajo krszt- senike.

PARIZ. Törki escse izdak pregá-
nyajo krsztsenike z Sirije. Pretirani
krsztseniki vsze miloscse vrēdni, v
taksem sztányi szo.

APRÓHIRDETÉS

MOTORBICIKLI

jókarban 3 H. P. jutányosan eladó
Skrilec lakatosnál Puconci. 2-1

TANULÓ FIU

jóházból való, ügyes pincér és mézár-
rosnak azonnal felvétetik Cigüth
vendéglő Beltinci 0-1

BÉRBEADÁS.

Gederovci községben egy üzlet-
helyiség lakással együtt 1924.
május 1-től fogva bérbeadó.
Az üzlethelyiség az ut mellett
van, hol 32 év óta fennálló jó
forgalmu üzlet. — Felvilágo-
sítást ad

KÜHÁR JÓZSEF
TEŠANOVCI.

Pejnezi — Pénz.

1 Dollár . . . . . = D. 78.—79
100 Kor. Budapest . . . = „ 0-125
100 Kor. Becs . . . . . = „ 0-1137
100 Kor. Praga . . . . . = „ 2-39
1 lira . . . . . = „ 3-59 1/2
Zürichben 100 Din = 7.05 sfrk.

Szhája vszako nedelo.
Naprej placilo: 1/2 leta 24.,
1/4 l2., meszecsno 4., V zvu-
sztvo 70., V Ameriko 80 Dinare
za edno leto.

**Megjelenik minden vasár-
nap. Előfizetési ára: 1/2 evre**
24, 1/4 evre 12, 1 hónapra 4.,
Külföldre 70., Amerikába 80
Dinár évente.

Reditelsztvo i opravnistvo
Szerkesztőség és Kiadóhivatal
MARKISEVCI p. M.-SOBOTA
Rokopiszi sze eszi posilajo i sze
ne vrnejo. — Kéziratok ideküld-
dendők s nem adatnak vissza.

Cejna inseratov za □ cm:
Izjave, poszlano, odprta pisz-
ma l'50., réden veliki l'—,
máli oglasz 0-70 Din. i dávek.
Pri vecskrat popuszt.

**Hirdetési árak négyzett or-
ként: Nyititér és hasonl**
l'50, rendes hirdetés l'—
Apró hirdetés 0-70 Din. és
illeték. Többszörinél enged

Gazdálkodás.

**Mennyi foszforsavra van
szüksége a növénynek?**

Az évi terméssel a talajból nagy mennyiségű foszforsavat vonunk el, a melynek jelentékeny része elvonatik az állati táplálkozástól és így az istálló trágyában csak aránylag csekély mennyiség kerül vissza a talajba. A talajban végbemenő elmállási folyamat részben feloldja ugyan az elvont foszforsav mennyiségét, de mert a legtöbb talaj rendszerint a foszforsavat tartalmazza a legcsekélyebb mennyiségben, megfelelő műtrágyázással kell azt pótolni.

A különböző termények közül az emberi táplálkozásra felhasznált és az eladott mennyiségek foszforsava teljesen elvész a mezőgazdaságból, tehát a vetőmagon kívül az összes kenyér gabonaféléké az idegen területre feldolgozott olaj, rost, gyári gumós és gyök-növényeké, bár a gabona őrlési hulladékaiban és a répaszeletben több-kevesebb foszforsav visszatérül. A tavaszi szemes termények, nevezetesen az árpa, és tengeri jelentékeny része szintén eladatik és emberi táplálkozásra használtatik fel, tehát az ezek szemtermésében elvont foszforsav fele részénél visszapótlendő. A saját termésű takarmány és szalma ugyan rendszerint a gazdaságban használatnak fel inkább, de az állatok csont és testképződésére, nemkülönben a hus, tej, gyapju stb. termelésére ugyancsak jelentékeny mennyiségű foszforsav használatik fel és kallódik el a gazdaságokból.

Hozzávetőlegesen pótlándónak tekintendő tehát a kenyér gabonafélék és egyéb kereskedelmi és gyáripari növényekkel elvont összes foszforsav és a többi termények által elvont mennyiség fele része. Mivel pedig az első csoportbeli növények, az összes szántóföldnek 35—40% területén természetnek, az ezek által elvont foszforsav mennyiségnek mintegy kétszerese pótlándó vissza.

E mennyiség meghatározását illetőleg 1 mm. buzával 1 kg. egy mm. cukorrépával pedig 0.12 kg. foszforsav vonatik el a talajtól. A 10 mm-ás buzatermés pótlására tehát 10 kg., a 150 mázsás cukorrépa termésére pedig 15 kg. foszforsav szükséges.

Egymásra tehát 12 kg.-ra lehet becsülni a piaciak évi termésével elvont foszforsav mennyiségét és ha az összes piaciak alá, vagyis 4 évenként kétszer rendszeresen műtrágyáznak, úgy 150 kg. 15%-os szuperfoszfátban adott 24 kg. foszforsavval pótolhatjuk az összes évi foszforsav elvonást és tartthatjuk fenn, sőt fokozhatjuk a talaj termőképességét.

Ez a szuperfoszfát mennyiség azonban csak akkor elegendő, ha a föld már korábbi elegendő istálló és

műtrágyázással jó termőerőbe hozatott. Oly földeken azonban, a melyeket évtizedek folyamán állandó gabona és tengeri természetű erősen kizsárolták, kezdetben sokkalta nagyobb mennyiségű, kat. holdanként 200—300 kg. szuperfoszfátot ajánlatos felhasználni, mert itt már nemcsak az évi terméssel elvont, hanem a korábban kizsárolt foszforsavat is pótolni kell. Hogy mennyivel, az esetről-esetre kísérletileg állapítandó meg.

Bükköny. A bükkönynek számos fajtái közt megemlítendő a közönséges vagy tavaszi bükköny, mely nálunk a legelterjedtebb, aztán az őszi bükköny, mely a közönséges bükkönynek őszi változata. A bükköny a nedvesebb és zordabb éghajlatot is megbirja és laza talajban a legjobban nő. A bükköny a földre jó hatással van, mert sok levelet hullat a földre s ezt megjavítja. A bükkönnyt vagy mint takarmányt termesztünk, s ez esetben virágzaskor lekaszálandó, vagy magtermesztésre, de erre a célra nem szabad frissen trágyázott földbe vetni, mert a trágya a buja levélképződést segíti elő a magtermés rovására. Kivétel nélkül zabbal keverve szokás vetni s vetésre kat. holdanként szórva 120 liter sorba vetve 80 liter szükséges; nedves és kötöttebb talajban 50—60%-al több. Hozama magban 5—10 hl szalmában 6—12 mm. kat. holdanként. A bükkönymagot darálva adjuk lónak, marhának s csak sertésnek nem. A bükköny szalma tápereje is nagyobb mint bármely más szalmáé azért takarmányozásra elég jó.

Lokomotivi za naso dr'zavo. M. Á. V. gépgyára v Budapesti je zacséla delati lokomotive za naso d.'zavo. Delala bõde cca 100 ménsega i 80 véksega típa lokomotiv.

Kelko je ri'za v nasoj dr'závi. Kak je znáno sze v nasoj dr'závi tüdi ri'za põva i po statistiki je tüdi vszako leto povolnési. Pred bojnov sze pripõvalo 114, 1922. leta 205 i leta 1923. 240 vagõnov.

Lokomotivokat és vasuti kocsikat kapunk Magyarországból. Budapestről jelentik: A máv. gépgyár 100 kisebb és 80 nagyobb típusu lokomotiv építését kezdte meg, amelyet Magyarország a jóvátételi számla terhére Jugoszláviának szállit. Ezenkívül szállit a magyar kormány 910 nyitott teherkocsit, 180 csukott kocsit, 25 podgyaszokocsit és 70 platern kocsit. A szállítások végső határideje 1930. Azonkívül számos javítási munkára is kaptak e vaggongyarak Jugoszláviából megbízást.

MALI OGLÁSZI.

KOČIJAŽ samski, vaje konj v vozu in pod sedlom, doslužen kavelerist, se išče za gosposko hišo. Plača 500 Din mesečno, obleko in vsa oskrbe. Ponudbe pod: „Trezen Kočijaž“ na upravo lista.

ODDA SE MLIN kí sztoji z 2 pára kamna l valják (henger) z vérsztvom i sztánüvanya hízov na dobroj vodi. — Vecs sze zvê pri: **MATIJA KOLER** p. G. **RADGONA** ČREŠNJOVCI

Ne čakaj spomladi!

Naroči takoj:

s e m e,

sadno drevje, dalije, vrtnice, gladiole, i. t. d. i. t. d.

„VRT“

DŽAMONJA in DRUGOVI
Maribor.

Zahtevaj cenike!

Legujabb Bérisi és Bécsi kalap modelok, kalap ujdonságok nagy választékban raktáron.

Mindennemü kalapalakítások elváltatnak. Gyászkalapok 24 órán belül rendelésre elkészülnek.

Harisnyák, bluzok, Nõi és gyermek kötények, nõi fehérnemü, függõnyök, fátyolok, piperecikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Nõi kalap 120 Din-tól kezdve kapható.

A. KIRALY trgovina M. SOBOTA Fõ-tér Berger féle ház.

Tr'ztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

100 kg.	Psenica—Buza	Din.	—300
»	'Zito—Rozs	»	—250
»	Ovesz—Zab	»	—275
»	Kukorica	»	—225
»	Proszõ—Kõles	»	—300
»	Hajdina	»	—225
»	Szenõ—Széna	»	75—100
»	Graj—Bab csres.	»	—550
»	zmésan—vegyes bab	»	—400
»	Krumpli	»	75—100
»	Len, sz.—Lenmag	»	—500
»	Det. sz.—Lõherm.	»	2500

1 kg.,	III.	II.	I. prima
Bikov.	Bika	11.	12.- 13.- 14.—
Telice	Üszõ	10.	11.- 12.- 13.—
Krave	Tehén	7.—	9.- 11.- 12.—
Teoci	Borju		13.— 15.—
Szvinyé—Sertés			23.— 24.5
Mászt I-a—Zsiri-a.			42.50
Zmõcsaj—Vaj			40.—
Spej—Szalona			32.50
Belice—Tojás 1 drb.			1.—

Novost! Novost!
Kaj je „Jelka?“
Nova iznajdba (patent) za obnovu izgubljenega blišča hišne oprave vsake vrste lesa in barve, mramornatih plošč, lesenih sten, par—: ketov in linolej. :—
Naročila sprejema:
Jugoslovanski kreditni zavod
MURSKA SOBOTA.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy mechanikai üzletemet a
Pálfi-féle kovács-műhelybe
helyeztem át, hol azt mintennemü gõzgep-, cséplõ-, motor-, kerékpár és gazdasági gépek javítására rendeztem be. Mindennemü gép- és kerékpár alkatrészek árusítása az eddigi üzlethelyiségemben továbbra is árusítva lesznek, hol rendelések is felvételnek. A n. é. közönség szives további pártfogását kérve maradtam teljes tisztelettel!
Mencingar István
mechanikus.
2-16

Jegygyûrük
és bér málási ajándékok legjutányosabb árban kaphatók
FLISZAR PÁL
órás és aranyművesnél
Fali Inga és ébresztõ órák raktáron
Javitások Veszek
elfogadtatnak. aranyat, ezüstöt
Ugyanott egy jobbházból való flu tanulókat felvétetik.

HALLÓ! HALLÓ!
A legjobb minőségü
Portlandcement, mész, kész épületfa, deszka, lécs a legolcsóbb napi áron kapható:
MESZARICS ISTVÁN építési váll.
M. Sobota (a kath. templmál).

Naznánye
dam postüvanomi obszinsztvi, szam v Slovenska ulici v hízi gosz Kühára v Mnrski Soboti odprla
trgovino z 'zenszki krscsák
Dobijo sze vszakevrste gotovi krscsáki za 'zenszke, tüdi vzemem v predelávanye ali v pooravilo krscsák
Proszim p. n. obszinsztva pópéranje.
IVANKA ŠTEVANČE
modistinja.